చిత్రశాల

౧

"వాణీ!"

...పలుకదు; ఎన్నిసారులు పిలిచినా, తలఎత్తి ఆతని వైపైనా చూడదు; కొంచెంసేపు ఆమెనుచూస్తూ, ఆలాగే నిలుచుని ఖిన్నుడై తిరిగి వెళ్ళిపోతాడు.

చంద్రవాణి తోడివారందరికన్నా చాలా చక్కనిది. ఆ యీడు పిల్లలందరూ ఆమెతో తిరిగే వారందరూ బాగానే ఉంటారు. కాని అంత నోరూరించేరూపము మరెవ్వరికీ లేదు.

కాలేజీ విడిచిపెట్టడం వ్యవధానంగా శివస్వామి వాణి స్కూలుదగ్గర కాపలా వేసేవాడు. బద్ధకంగాఉంటే బడి అయినా మానుకునేవాడు కాని, నాలుగు వేసేటప్పటికల్లా చక్కగా క్రాప్‌దువ్వుకుని—సిల్కుషర్టు వేసుకుని - సిగరెట్టు కాల్చుకుంటూ - 'మీనాక్షీ కాలేజి' దగ్గర ప్రత్యక్షమయే వాడు.

మొదటిరోజుల్లో, వెంట ఎప్పుడూ ఎవరోఒకరు తీయకుండా ఉంటూండటంచేత వీలులేక, సిగ్గుపడి తనవంక చూడటంలేదేమో ననుకునేవాడు. కొన్నాళ్ళుపోయినతరు

వాత - తలచుకుంటేనే మతిఅంతా చెడిపోయేది! - మరి ఏ ధన్యాత్ముడైనా, ఆమెయవ్వనాన్ని ధన్యంచేస్తున్నాడేమో నని అనుమానపడి, అనవసరంగా అసూయపడేవాడు. తాను మనసులో భావించుకున్న, ఆ ప్రియుడు, ఆమెను పరిరంభంచేసుకుంటూన్న దృశ్యాన్ని పదేపదే ఊహించుకుంటూ, నిద్రలేకుండా అనేక రాత్రులు గడిపేవాడు.

ఎరుగున్నంతవరకూ, స్నేహితులందరికీ కాలేజీ వదలిపెట్టగానే, ఎవరిపని వారికుండేది. కాంపౌండుదాటే దాకా కబుర్లుచెప్పుకుంటూ వచ్చి, రోడ్డుమీద కాలుపెట్టగానే ఎవరిదోవను వాళ్లు చల్లగా సద్దుకునేవాళ్ళు. ఎన్నడూ కూడబలుకకపోయినా, ఎవరిమటుకు వారికి తెలుసును, మిగతావాళ్ళపను లేమిటో!

అందరూ అదృష్టవంతులే! శివస్వామికిమాత్రం ఆ భాగ్యం అబ్బలేదు. లేతవయసులో, నవనవలాడుతూ, సామ్రాజ్యాన్నంతా ఏకచ్ఛత్రంగా ఏలడానికి తగినవాడనీ,- ఏలుతున్నాడనీ,చూసినవాళ్ళందరూ అనుకుంటుంటే నిజంగా, ఒక పదహారేండ్ల చామనచాయ పిల్లకోసం కలువరిస్తూ ఆమెతోడిచెలిమికి తలక్రిందుగా తపస్సుచేస్తున్నాడు.

ఆతని వయసూ, వలపూ వ్యర్థమయిపోతున్నాయి. ఆమె ఆతన్ని గమనించడమన్నాలేదు. చెలులందరితో కులాసాగా కబుర్లుచెప్పుకుంటూ, నవ్వుకుంటూ - శివస్వామికి మాత్రం పెడమోమై - నిత్యమూ అతనిఎదుటనుంచే షికారుపోయేది. స్వామి ఆమెను వెంబడించిపోయి, తిరిగి వెళ్ళేవరకూ ఆ ప్రాంతాల్లోనే ఉండి, మామూలువేళకే,

మామూలుకన్నా ఎక్కువవిచారంతోనే యింటికి వెళ్ళి పోయేవాడు.

తానై పలుకరిస్తుందేమోనని ఎంతో ఆశతోఉన్నాడు. పోనీ, అంతకు నోచుకోకపోయినా, ఓమారు సవిలాసంగా తనవంక చూసినా చాలు, ధన్యుణ్ణవుతాననే స్థితిలోకి వచ్చాడు. కాని, వాణికి జాలన్నాలేదు.

గాంధర్వవిధిని తన్ను వరించడానికి వాణికి ఏమైనా అభ్యంతరంఉందేమోనని చాలా రోజులదాకా సంశ యించాడు స్వామి. మంచివంశంలో పుట్టి, అదుపు ఆజ్ఞ లలో పెరిగిన పిల్లగనుక, స్వతంత్రించడానికి భయపడి, 'పెద్దలున్నారు' వారెఱిగి పెండ్లి సేయగలరు. వేగిరపా టింత వల' దటంచు సందేశమేమైనా పంపిస్తుందేమోనని కనిపెట్టు కుని కూర్చున్నాడు. మళ్ళా, అదీ కాదేమో!

ఆమె ఉపేక్షచేసినకొద్దీ స్వామికి మరీ ఆవేశం హెచ్చి పోతూంది. ఏలాగైనాసరే, వాణిని తనదాన్నిగా చేసుకో వాలిసిందే!

ఎన్నాళ్లు ఓపికపట్టి చూసినా, ఎంత ఉవ్విళ్లూరినా, ఏమీ ప్రయోజనం కనబడటంలేదు. సాహసంచేయాలి. మరోవిధాన వాణి వశమయేటట్టులేదు. ఆమెను చూసిన కొద్దీ స్వామికి రకరకాల ఆలోచనలు తోచేవి - షికారు పోతూంటే, దారి కడ్డుతగిలి, అనుగ్రహిస్తేకాని వీలులేదని- అందరిఎదుటా - ప్రతిమాలాలనో,-ఏ సినీమాకో, నాట కానికో వచ్చినప్పుడు అమాంతం కారులోవేసుకుని చక్కా

పోవాలనో - ఈ మాదిరిగానే కాని, ఎందుచేతనో ఏవీ క్రియారూపాన పరిణమించలేదు.

ఎన్నటికీ వాణి కనికరించదేమో, - జన్మంతా ఆమె లేకుండానే గడుపవలసివస్తుందేమో, అని తలచిన మాత్రాన్న తగని దివులుగా ఉండేది స్వామికి.

చివరకు, ఓనాడు. ఏమైనాసరే, ఎలాగైనా ఆమెను పలకరించి, ఆమెతో మాట్లాడితీరాలని నిశ్చయించుకుని బయలుదేరాడు. దోవలో, తనకు సాయమై ఆమెను ఒనగూర్చమని వసంతమాధవులను మనసులో వేడుకున్నాడు... వాణికన్న క్షణం ముందుగానే, తడబడే పాదాలతో, 'న్యూ షాలిమర్' ఉద్యానం ప్రవేశించి, ఆమె రోజూ కూర్చునే చలువరాతిమంటపానికి సమీపాన్నే, ఆమె ఎప్పుడు వస్తుందా అని ఎదురుచూస్తూఉన్నాడు.

హంసలుకూడా చూసి నేర్చుకోదగిన వయ్యారినడకలతో వాణి ప్రవేశించింది. వాయల్ లేతఊదా సిల్కుచీర కట్టుకుని, ముదురురంగులో, చమ్కీపనిచేసిన శాటిన్ బాడీస్ తొడుక్కున్నది. ఒంటిన ఏవో రెండుమూడు నగలున్నా, ఆ అందంలో కలిసిపోయి కనిపించడంలేదు. అడుగడుగుకీ చక్కదనం ఒలికిస్తూ వచ్చి అక్కడనే కూర్చుంది.

ఆమెసౌందర్యాన్నంతా అనిమేషనయనాలతో చూరగొంటూ 'అలరెడు ఱెప్పలల్లార్చినయందాక ననిమిష కన్య కాదనగ తరమె?' అని అనుకున్నాడు స్వామి.

సమీపించాడు, ఏలాగో ధైర్యము తెచ్చుకుని, 'వాణీ!' అని పిలిచాడు. ఆ ఉద్రేకంలో, ఆలోచించనన్నా

లేదు. ఆమె పరాభవిస్తుందేమోననిఅయినా వెనుదీయలేదు. ఒకసారి—కోపంగానైనాసరే - ఆమె మాటాడితే, రతనాల వంటి ఆ పలువరుస కనబడనిస్తే, అంతే చాలు ఆతనికి.

ఆప్రాంతాల్లోవాళ్ళిద్దరూతప్ప ఎవ్వరూలేరు. ఉన్నా అప్పటిస్థితిలో లక్ష్యంచేసేవాడేకాదు స్వామి. వాణి మారు పలికితే, కౌగిటిలో అదుముకుని, జన్మసార్థకంచేసుకోవలెనని ఆమెఅంగీకారంకోసం తహతహపడుతున్నాడు.

భావను రసానికితగినట్టుగా నడిపిస్తూ, తన కథనంతా వినిపించాడు వాణికి. చివరకు ప్రేమలేకపోయినా, తన అవస్థ చూసిఅయినా కనికరించమన్నాడు.

స్వామి ఆమెదగ్గర భక్తుడిలాగా చాలాసేపు దోసి లొగ్గి నిలుచున్నాడు. వాణి, అంతా విని, వినిపించుకోకుండా లేచిపోయింది.

నిత్యమూ ఆమె స్వామికన్నులకఅవుదీరా కనబడేది; దగ్గర జేరనిచ్చేది. మనసులోకోరికలన్నీ తెలియజెప్పనిచ్చేది కాని, మాఱుపలుకదు; ఎన్నిసార్లు పిలిచినా తలఎత్తి ఆతని వైపేనా చూడదు.

౨

"ఉహుఁ...ఆలాకాదు...సరిగా నిలుచోలేవూ... ఇంకా కొంచెం తల పైకిఎత్తాలి...ఎవరిమీద ఆ కోపం?... ఏమిటా పోజు, ఎందుకు వచ్చిందిరా దేవుడా, ఎప్పుడు తప్పించుకుని బయటపడుదామా అని ప్రాణాలుబిగపట్టుకుని నిలుచున్నమాదిరిగా ఉంటావేం? ముఖంలో కాస్త ప్రసన్న భావం కనపడనీయి."

...... నవ్వింది

"ఎన్నిమార్లు చెప్పను. ఎందుకూ అలా ఎవరినో వెక్కిరిస్తున్నట్లుగా నవ్వుతావు...పోనీలే, కాని...అబ్బ! అదుగో మళ్ళా అంతా చెడగొట్టావు. నీవు నవ్వావద్దు, కోపగించనూవద్దు, సాఫీగా, ఈ ధోరణంతా మరచిపోయి, ఏదో ఆలోచిస్తున్నదానిలాగా ఉందూ...ఊఁ...నావైపు చూస్తావేం ?,

...... మళ్ళా నవ్వింది.

"మళ్ళా మొదలా? అప్పుడే ఆ గులాబీలన్నీ తుంచేశావూ? అదేమిటి, లోలాకు మెలితిరిగింది? పైటమీది అంచంతా మణిగిపోయి...మహా అందంగా ఉన్నావులే! చెప్పినట్లుగా వింటావా లేదా? లేకపోతే, నీ సావాసము ఉండను... తెలిసిందా...ఏం?'

...... మాట్లాడదు.

"నన్ను విసిగించడమే నీకు ముఖ్యమా?—చక్కని దాన్నని ఎందుకూ నీ కింత గర్వం?... అమ్మ! ఇప్పటికి ఏలాగైతేనేం, మనసు కుదిరిందీ...ఇంకా కొంచెం ముందుకు రా...మరీ అంత వెలుతురులోకి వద్దు. సూర్యకాంతి ముఖంమీదమాత్రం పడేటట్టు...అదుగో, అలాగే ఉండు.

* * * *

శ్రీమాన్ చాలా వృద్ధిలోకివస్తూన్న చిత్రకారుడు. ఖండాంతరాల్లో ప్రముఖులందరూ ఆతనిచిత్రాన్ని చాలా ప్రశంసించారు. ఒకటిరెండు అంతర్జాతీయ చిత్రకళాప్రదర్శ

నాల్లో ఆతనికే ఉత్తమసత్కారం జరిగింది. చక్కగా చదువుకున్నవాడు – చాలా అందగాడు.

శివస్వామికీ ఆతనికీ ఎంతో స్నేహం. చిన్నతనం నుంచీ, చాలాకాలందాకా కలిసి చదువుకున్నారు. తరువాతకూడా కలిసి తిరుగుతూండేవారు ఇద్దరూను. శ్రీమాన్‌కు స్వామిఅంటే చాలా అభిమానమూ, గౌరవమూను.

* * * *

నీళ్ళల్లో తిరుగుతూన్న హంసపిల్లలతో ఆడుకుంటూ, వాణి ఫౌంటెన్‌ఒడ్డున నిలుచున్నది. ఆ మనోహరమూర్తిని రత్నావళికి లక్ష్యంగాచేసుకొని చిత్రించడానికి యత్నిస్తున్నాడు – సమీపంలో శ్రీమాన్.

కొంచెందూరంలో, ఓ జూకామల్లెబవర్‌చాటుగా, వీరిరువురినీ, ఱెప్పవేయకుండా కనిపెడుతూ నిలుచున్నాడు స్వామి.

అప్పటికి వారంరోజులనుంచీ ఆ కథ జరుగుతున్నది.

శివస్వామి చాలా మారిపోయినాడు. కాని, అదేమో వాణిలోకూడా ఏదో మార్పు కనబడుతూనేఉంది. ఒక్కొక్కప్పుడు ఆమె ఆకర్ణాంతవిశాలలోచనాలు అతన్ని సవిలాసంగా సత్కరించేవి. మరొకప్పుడు దైన్యానికి తావులయేవి. ఈ విభ్రమాలన్నిటికీ లొంగి ఆతడు వివశుడయిపోతూండేవాడు.

శ్రీమాన్‌కు తానే వాణిని ఒకటిరెండుసార్లు చూపించాడు. అప్పటి మాటలలోనైనా, తాను వలచినపిల్ల అనే

ఉత్సాహమేతప్ప వేరే లక్ష్యమూ మెయందు ఉన్నట్లు తోచ లేదు స్వామికి. శ్రీమాన్ ఎన్నడూ తానై వాణినిగూర్చి ప్రశంసించలేదు స్వామితో.

వాళ్ళిద్దరికీ ఏలా అంతస్నేహం? అతనిదగ్గర వాణి చాలా చనువుగాఉంటూందే? ఆతన్ని వరిం...ఊహుఁఁఁ... కాదు. వాణి అంత అన్యాయంచేస్తుందా ... ఏమో? ఇంతకూ శ్రీమాన్ ధన్యుడు.

"స్వామీ!"

ఆతనికి ఏమీ గోచరించడంలేదు. తానొకటితలచితే దైవ...కాదు...వాణి మరొకటి తలస్తూంది. ఆమె ఆలో చించి చేసినపనే ఇది. లేకపోతే ఆ......

కోమలం వాణీఅంత చక్కంది కాకపోయినా, ఆమెకు ఎంతో తీసిపోయిందికాదు. వాణిని చూచినకళ్ళతోఅయితే ఏమోకాని, ఎంత రసికుడికైనా ఆమెమీంచి మనసు మరల్చుకోడానికి చేతనవుతుందా?

వాణి శ్రీమాన్‌తో మాటలాడుతూందనే, స్వామి ఎంతో వేదనపడుతున్నాడు. అది చాలనట్లు, కోమలం అతన్ని మరీ కష్టపెడుతూంది.

నిత్యమూ ఆతనున్నతావు వెదుక్కుంటూ వచ్చేది కోమలం. ఇక నిలువనిచ్చేదికాదు. "తనంత తా వలచి వచ్చిన" కాంతను చులకనచేయడం మంచిదికాదనేపంథాలో మాట్లాడేది ఎంతసేపైనా. కాని స్వామికి ఆమె చెంతనున్న దనే స్పృహఅయినా ఉండేదికాదు. ఆమెను పలుకరించికాని, ఆమెతో మాట్లాడికాని ఎరుగడు. తానున్నంతసేపు, ఆమె

కూడా విడువకుండా అక్కడనే ఉండి వెళ్ళిపోయేది:- మరు నాడు మళ్ళా మామూలుగానే ఇరువురూ తారసిల్లేవారు.

వాణి, శ్రీమాన్ చాలా త్వరగా వెళ్ళిపోయేవారు. స్వామి ఎంతోసేపటికి తెలివితెచ్చుకుని ఉస్సురనుకుంటూ కాలుసాగించేవాడు. నిత్యమూ అంతే. బయలుదేరేటప్పుడు చాలా ఉత్సాహంగా ఉండేవాడు. ఆనాడైనా వాణి ఒంట రిగా వస్తుందేమో - శ్రీమాన్‌తో ఎందుచేతనన్నా పోట్లాడి మాటలాడటం మానేసిందేమో - నిజంగా శ్రీమాన్‌మీద, తా ననుకున్నట్లుగా ఆమెకు మనసులేదేమో...ఏమో, ఈలాగే చాలా అనుకునేవాడు.

కాని, మామూలుమాదిరిగానే, వాళ్ళిద్దరూ కనబడే వారు...మరికొంతసేపటికి కోమలం ప్రత్యక్షమయేది.

3

"చివురాకు చెలిచేత
పిలువనంపింది
సరికన్నె ప్రాయాన
విరజాజిమొగ్గ
ఏ వేళకయినాను ఎదురుచూసేవా
పోవాలి ననుబాసి తీవ జవరాల...
తేటవెన్నెలమీద
తేలి వచ్చింది
చాటుగా మాటుగా
చామంతిరెమ్మ...

నీహారగిరి హిమా
నీ చర్చతోను
జోహారులన్నదీ
జూకాచ మేలి...
శరదంబువాహాల
జతచేసుకుంది
మరచిపోయేనని
మందారమాల
కోయిలల కందని వి
హాయస పథాల
సాయపూతానంది
సంపంగిరెమ్మ...ఏళవే...

* * * *

"నన్నిక్కడ నిలువనీయవా ?"
"నేను పలుకరిస్తే మారుపలుకవా;"
"కోమలం!"
"స్వామీ!"
"నేను నిన్ను ప్రేమించలేను"
"నేను, ... మరి ... నిన్ను ప్రేమించకుండా ఉండలేను."
"ఎంతచక్కగా పాడింది...ఎవరో ఆ...అమ్మాయి"
"ఎంత చక్కగాఉంది...వాణికాక మరెవరో ఆ... అమ్మాయి!"

"ఎవరు?"

"కనపడటంలేదూ...వాణి...శ్రీ..."

"నాతో మాటాడవద్దు"

"నీవు నేను మాట్లాడితే వినవద్దు"

"అసాధ్యురాలవు!"

"నీకు ఎలా తెలుసు?"

* * * *

సంజెలో లేమావి
కొంజివురుచాయలో
మంజుల ముఖాబ్జ సుష
మా విలాసాలలో...
నీ చాయలే దోచునే...

చేతలో జాజి తొలి
పూతలో కోయిలల
కూతలో గొజ్జంగి
లేత తళ్తళలలో...
నీ వలపు లే నిలుచునే...

వగరులో షట్పదుల
పొగరులో కరవీర-
తొగరులో తొగకన్నె
నిగనిగన్నిగలలో...
...నీ హొయల్ తలసూపునే...

* * * *

"కలువలన్నీ ఎందుకూ ఆ చంద్రుణ్ణి చూసి అలా నవ్వుతుంటాయి?"

"చక్కనివాడని."

"ఊహుఁ"

"చక్కలిగింత పెడుతాడని."

"బలే బాగుంది. ఏలాగూ గిలిగింతలతో నవ్విస్తాడని, తామే ముందు నవ్వేస్తున్నాయూ?...అయినా చెప్పకో చూద్దాం మరి?"

"......................."

"ఎందుకో చెప్పనా, 'పాపం,...ముద్దోస్తూంటాను కదా నన్నుచూసి ఈ కన్నెలందరూ, విరగబడిపోతారు అనే దిలాసాతో, ముసిముసినగవులతో ఉదయిస్తున్నాడు కాని, అదేమిటె, ఆ మొగాన...మచ్చ..మచ్చ...ఆ సంగతి మరచిపోయినాడా?–' అని నవ్వుకుంటున్నాయి."

"కలకలలాడుతుంటాడు ... రాజుకే వంకపెడు తున్నావూ?"

"కిలకిలా నవ్వుతూంటవి, కలువలన్నీ అందుకనే?"

"పోనిద్దూ. అద్దంలో చూసుకునిరావడం మరచి పోయిఉంటాడు."

"ఆతనా మరచిపోయేది. మరి...ఆలాగయితే కస పడ్డ సరస్సులో అల్లా ఎందుకూ ప్రతిబింబిస్తూంటాడు. రాత్రంతా అక్కడనుంచి కదలడేం?"

"అందంసంగతి తెలియక."

"ఊఁ...అర్థం తెలియకకాదేం?"

"చంద్రుడికా కళంకదోషం!" అన్నది గీర్వాణి.

"అందుకనే ... శ్రీమాన్ కుడిచెంపకా అంత బ్లాపాచ్" అన్నది...చం...ద్ర...వా...ణి...

౪

—మహారాజు దుష్యంతుడు కణ్వపుత్రిని గాంధర్వ విధిని పరిగ్రహించాలనీ, లేకపోతే నిలువలేనని అనుకున్నాడు. నిశ్చయించుకున్నాడు—తరువాత ఓ నిమిషానికి, కలకంఠవధూ కలకంఠమాధురితో 'కింశీతలైః' అన్నదాని తెలుగు ఎత్తుకుని ఆ అమ్మాయిచేతకూడా అంతకన్న పకాౖగడుసుగా ఏదోమారుపలికించాడు...చివరకు ఏలాగో ఒప్పించాడు.

మళ్ళా ఎన్నాళ్ళు జరిగాయో...శకుంతలను కడుపులోఉన్న కొడుకుతోకూడా మాలినీతీరాన్నుంచి పంపించివేసేటప్పుడు, ముసలి మహర్షి పడుచుగొంతులో గాద్గదికం స్పష్టముగా వినిపించింది......

......ఎత్తినప్పటినుంచీ, ఎప్పుడు పడుదామా అని కాచుకొనియున్న యవనిక, దానిపుణ్యాన చివరకు గౌరవంగా సోలింది.

* * * *

"జయము జయము మహారాజునకు" అన్నది కులుకుతూ రమణ.

"సంతోషించాంలే, తెలివికి" అని సవిలాసంగా

మాకుబలికింది, ఓ చిన్ని చపేటంతో సత్కరించి...కుచ్చు తలపాగ తీసివేస్తూ కోమలం.

"చాలా బాగుంది కోమలం! వేషం చాలా చక్కగా వేసుకున్నావు. కాని అదేమిటి? మా అన్నయ్యమీసం పెట్టావేం? మహారాజా యెను. ఇంకా పేద్ద మీసాలుం డొద్దూ?"

"నీకేంతెలుసు. ఈ మీసాలకే భయపడి, వరించకుండా శకుంతల తప్పించుకుని పారిపోతుందనుకున్నాడు ఈ దుష్యంతుడు."

"భయపడకేం శకుంతల! ఆశ్రమంలో నిలివెడేసి గడ్డాల ఋషులనందర్నీ చూస్తూ...ఆమెకు కొత్తా?"

"కొత్తదికాదూ చిన్నమీసం, నున్ననిగడ్డం"

"ఆలాగేం"

"కాకపోతే మీా అన్నయ్యమీాసమేం...ఇది...పోనీ మీా అన్నయ్యనే అనుకో. అదుగో, మీా వదినె వస్తూంది చూడు. అంతా అయిపోయినా, ఆ వయ్యారం, ఆ నడక మానలేదింకా చూడు."

"ఏం, రమణా! ఇందాకనుంచీ కనబడలేదేం" అని అడిగింది చమ్కీపనిచేసిన "స్తనవల్కలం" సడలించుకుంటూ, సగము తీసివేసిన శకుంతలవేషంతో ప్రవేశించి వాణి.

"అవును, ఏలా కనబడుతాను. నీకు దుష్యంతుడి మీాద నేగా దృష్టంతా."

"అతను మీ అన్నే అయినప్పుడు నీ కింత ఉలుకెందుకూ?" అని అందుకున్నది. కోమలం.

వాణి కోమలంవంక బెదురుతూ చూసింది. కోమలం కనుసైగతో ఆమెకు తెలియజెప్పింది.

"చాలా చక్కగాచేశావు వాణీ! అందరూ ఎంతో మెచ్చుకున్నారు" అని అభినందించింది రమణ.

"అందరూ...ఎవరు ?"

"ఎవరా ?...వచ్చినవాళ్ళందరూ...ఎరుగున్నవాళ్లు ఎరుగనివాళ్లూకూడా...మా నాన్నగారు నిజంగా సంభ్రమం పట్టలేకపోయినారు. ఇక నేనా...నాసంగతి సరేకదా... బ్రహ్మదేవుడు...ఆ ముసలాడు మతిబోయి నన్ను ఆడదాన్నిగా చేశాడని అంతసేపూ తిడుతూనేఉన్నా; నేనే మొగవాణ్ణయితేనా?"

"ఊఁ"

"అమాంతం స్టేజిలోకి దూకి నిన్ను ఎత్తుకుని పారిపోయిఉందును."

"నిజంగా అంత బాగుందా. అయితే బాగున్నది నేనా, నా వేసమా."

"రెండూను...కాని ఏంలాభం"

"చాల్లే రమణా! ఎవరన్నా చూస్తే నీవు నన్ను మోహించావనుకుంటారు."

"నిన్నా...నిన్ను మోహించని దెప్పుడు వాణీ."

* * * * *

"అన్నయ్యా! నీ కళ్లేవీ?" అన్నది రమణ.

"ఏం" అన్నాడు స్వామి. మసులుతూ ఆమెవైపైనా తిరుగకుండా.

"మరి నా కళ్ళు చూశావా?"

"ఏం, నీ కళ్ళకేం, బాగానే ఉన్నాయి" అని చాలా అమాయికంగా, తెలివితక్కువగా బదులుపలికాడు స్వామి.

"అదికాదోయ్ తాతయ్యా! నా కళ్ళు చేసుకున్న పుణ్యం నీ కళ్ళు చేసుకోలేదుకదా, అని అన్నాను. అదీ తేడా."

"ఏమిటా విశేషం?"

"వాణి ... ఎరుగున్నావుకదూ వాణిని...శకుంతల వేషంవేసింది...ఇవాళ మా కాలేజీ ఆనివర్సరీ తెలుసును కాదూ. ఎంత బాగుందనుకున్నావు...ఎందుకూ చూడని జన్మ!"

స్వామి మనసులో కోరికలన్నీ ఓమారి దూకుడుగా ముందుకు దూకినాయి. కాని ఆ సంచలనం ఆవంతైనా బయటపడనీయకుండ సంయమనంచేసుకొని, శాంతం, ప్రసన్నభావం అభినయిస్తూ,

"అలాగేం. నాకు తెలిసిందికాదే. లేకపోతే నేను కూడా వచ్చేవాడినే!" అన్నాడు.

"నీలాటివాళ్ళను రానియ్యరుకాదూ."

"ఎందుచేతనో?"

"ఆఁ. ఏముంది. తలా మీసం నెరవలేదు కనుక."

స్వామి కొంచెం ఆగి ఏమో ఆలోచించాడు.

"దుష్యంతు డెవరు?"

"కోమలం. నీ వెరుగవనుకుంటాను. నీఅంత పొడుగ్గా చాలా అందంగానే ఉంటుంది ఆ అమ్మాయికూడా..."

—కోమలాన్ని తా నెరుగడుకాదూ! వాణి నంత కన్నా ఎరుగడు! రమణ ఎంత అమాయకురాలు! తోడి వారందరకీ ఎంతకాలంనుంచో తెలిసిఉన్న ఆవిషయం కూడా ఆమెకు తెలియదే!

"నే నన్నానుకూడాను నవ్వుతూ, కోమలంతో, ఆ మీసం సరిగా నీ మీసంలా ఉన్నదని. నిజంగా చూసి ఆలా చేసినట్టున్నది" అని మళ్ళా అందుకుంది రమణ.

"వాణి ఏమన్నది?"

"ఏమనడ మేమిటి?"

"నా మాట వచ్చిందికాదూ" పొరబాటున తప్పి జారి అనేశాడు. తరువాత నాలుక ఎంత కరుచుకున్నా ఏమి లాభం? కాని రమణకు అదికూడా అర్థమయినట్లులేదు.

"నీ మాట వచ్చినా ఏముంటుంది? నిన్ను ఎరుగడు కాదూ!" తరువాత స్వామి ఏమీ మాటాడలేదు. ఆతడు వింటున్నాడో, లేదో అయినా గమనించకుండా రమణ, గబ గబ కొంచెంసేపు ఆమాటా ఈమాటా చెప్పి లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

* * * *

"ప్రొద్దుపోతూంది, ఇప్పు డెక్కడికి స్వామీ?"

లోపలనుంచి ఎవరో ప్రశ్నించారు. ఆతడు మారు పలుకలేదు. పెడల్ మీద ఓ కాలు వేశాడు.

భోజనంచేయవా మరి?— చేసి పోరాదూ?"

వెనుకనుంచి సగంసగం వినపడ్డాయి ఆ మాటలు గాలిలోంచి స్వామికి. అప్పుడే రోడ్డుమీదికి వచ్చేస్తున్నాడు.

ఉండుండి, రెండుమూడుసార్లు పెద్ద జ్యోతులు ఆతని ముందర నాట్యమాడి మాయమయినాయి. రోల్‌ఫిల్ములాగా రోడ్డు చుట్టుకు పోతూంది. చివరకుఅయిపోయింది.

బయలుదేరినప్పటినుంచీ, ఆ స్పృహాలేకుండానే, స్వామి తిన్నగా కాలేజీహాస్టలు బయట ఆవరణవద్దకు వచ్చి ఆగిపోయినాడు. అప్పుడు తెలిసింది, ఆతనికి తానెక్కడ ఉన్నదీని.

౨

ఆలకిస్తున్నాడు. ఆలకించినకొద్దీ మైమరచి ఆనందమయుడైపోతున్నాడు. ఎన్నిమార్లు విన్నా తనివితీరటం లేదు. కర్తవ్యాన్ని నిర్ణయించుకోలేకనూ కాదు, కాలు సాగకనూ కాదు. ఎందుకో ఏమో కాని, ఆచోటనే ఆగిపోయి, ఆలాగే నిలువబడిపోయినాడు స్వామి. పాడుతూన్న ఆ మోహనాంగి పాట చాలించలేదు. మళ్ళామళ్ళా ఆ ఫణతే ఎత్తుకుని,

ఆడుకుంటానోయ్, పాట
పాడుకుంటానోయ్,
ఆడీ, పాడీ, అలసీఐనా,
ఈడేనంటానోయ్, నీకూ...
జోడే నంటానోయ్...ఏమోయ్
ఆడూకుంటానోయ్.

ఈమారు ఇక ఆలోచించలేదు. ప్రాకారలంఘనంచేసి లోపల ప్రవేశించాడు. ముందు మందారచెట్లు ఒత్తుగా పెరిగి, అడ్డమున్నాయి. వాటికవతలనుంచే మళ్లా...

వాపీ చూశానోయ్, మోపీ
కాపీ చూశానోయ్,
కాపీ కన్న సొంపు నీ మై
తావే నంటానోయ్...ఏమోయ్
.........ఆడూకుంటానోయ్

ఈ చరణం వినిపించింది.

చప్పుడు చేయకుండా, చెట్లమాటునుంచి తొంగి చూశాడు. చాలా సమీపంలోనే వాణీ, కోమలం, మరెవరో ఇంకోఅమ్మాయి ఉన్నారు. ఆ యిద్దరూ కూర్చుని ఉన్నారు. వాణి వారిచేరువనే జాజిపాదమీదికి ఓచెయి జాపి నిలుచుని పాడుతూంది.

దగ్గరకు వెళ్ళాడు. కౌగలించుకుని గబగబ ముద్దిడుకున్నాడు స్వామి ఆమెను. సమయముజూచి, 'అనసూయా ప్రియంవదలు' నిష్క్రమించారు.

వాణి నవ్వుతూ ఆలాగే నిలువబడిఉన్నది.

... ...

'అమ్మ! ఇప్పటికి నా కసితీరింది' అన్నాడు స్వామి.

వాణి సాభిప్రాయంగా స్వామివంక చూసి, సిగ్గుపడి, చిరునవ్వుతో తలవాల్చింది.

"ఇకనైనా నీ మౌనవ్రతం చాలిస్తావా?"

వాణి 'అవు' నని తలఊపింది.

"ఇంతకాలంనుంచీ నీ నోటిమాట వినడానికే నోచ లేదు నేను. పలికితే నోటిముత్యాలు రాలిపోతవా?"

"... ... ..."

"నీతోడివాళ్ళందరితోనూ అంత చనువుగా, కులాసాగా తిరుగుతూండేదానివి. నామీద నీకు ఎందుకూ అంత నిర్దయ? ఎంత పలుకరించినా ఎన్నడైనా మాటుపలికావా?"

"... ... ..."

"నిజమే, నాదే అపరాధం కావచ్చును. నీవు మెచ్చుకొనేటట్టుగా, నీ సరసత్వానికి, చక్కదనానికి సరిపోయేటట్లుగా నేను పిలువలేకపోయినానేమో! నామీద, నాస్థితిమీద జాలన్నా లేకపోయిందా నీకు?"

వాణి నవ్వుతూంది. ఆ నవ్వును అర్థంచేసుకోలేక స్వామి మళ్ళా ఏదో వేదనపడుతున్నాడు. ఆమె నవ్వుతూనే-ఆతనిమాటలన్నీ వింటూనే, ఏదోవైపు రెప్పవేయకుండా చూస్తూంది. క్రమంగా స్వామికూడా, ఆసంగతి ఏలాగో గ్రహించి, తానుకూడా ఆమెచూస్తూన్నవైపే, ఏమిటో తెలియకుండానే చూస్తున్నాడు.

చాలాసమీపంలో గులాబీపొద ఉన్నది. దానినిండా విచ్చినవి, అరవిచ్చినవి, చాలా ఉన్నవి పూలు. ఒక గండుతుమ్మెద ఎక్కడనుంచో వచ్చింది, ఆవేళ. తిన్నగా, ఓ చక్కని గులాబీదగ్గరకు వెళ్ళి కావలసినంత మధువుగ్రోలి, తనత్రోవను సంగీతంపాడుకుంటూ చక్కగా వెళ్ళిపోతూంది. అదీ దృశ్యము.

"సృష్టిలో చిత్రాలు చాలా ఉంటాయి" అన్నాడు స్వామి చివరకు, చాలా తెలివితక్కువగా.

"అవును, చూసి నేర్చుకోవలసినవికూడా చాలా ఉంటాయి" అన్నది వాణి అతనివంక చూడకుండానే.

స్వామి మనోవీధిని పెద్ద మెరుపు మెరిసి, వెనుకటి సంశయాంధకారాన్నంతా పటాపంచలుచేసేసింది. కలలో కష్టాలు అనుభవించి, మహారాజయోగంలో మేలుకునే వాడిలాగా, స్వామి అంతకాలానికి, అప్పటికి మేలుకున్నాడు.

"నిజమేకాదూ!" అన్నాడు ఆమెకళ్లల్లోకి చూస్తూ కౌగిలివీడకుండానే.

వాణి స్వామికి మరీదగ్గరగా జరిగి, ఆతనికౌగిలిలో అణిగిపోతూంది.

"అవును. గులాబీకి ఏమిస్వాతంత్ర్యమున్నది" అన్నది చెంపలమీదిగంట్లు తడవిచూసుకుంటూ.

"మధుపకుమారుడిదేనా, ఇన్నాళ్ళనుంచీఅపరాధం!"

"కాదా మరి! ప్రేమమధువుతో, ప్రణయమధువుతో పూర్ణంగా ఉబికిపోతూన్న గులాబీకన్నెను పలుకరించాలని, పలుకరించితే మారాడదని అనుకోడం ఆతనితప్పుకాదు? అంతప్రేమతో పొంగిపోతూ, ఆతడెన్నడు దరిజేరుతాడాఅని కలువరిస్తూంటే, దూరాన్నుంచి పలుకరించి పలుకలేదని, ఖిన్నుడై తిరిగిపోతాడా? ఆతని కంతమాత్రం తెలియదూ, కుసుమసుకుమారి తనకోసం తపించి వాడిపోతుందని."

స్వామి నూతనోత్సాహముతో, ఆమెవంక వింతగా చూస్తూ, ఆమెమాటలన్నీ ఆలకిస్తున్నాడు. వాణి ఆతని

అమాయకత్వానికి నవ్వి, అతన్ని చేరదీసి ముద్దిడుకున్నది.

"సృష్టిక్రమం తారుమారవుతున్నది. గులాబీదగ్గరనా మొకరితుమ్మెద పాఠంచదువుకునేది?" అన్నది వాణి.

"నేను సాహసంచేయలేకపోయినాను వాణి! నాతో మాటాడకపోతే, నామీద నీకు ప్రేమలేదనుకుని, విచారపడి ఊరుకునేవాణ్ణి."

"సాహసం ఎందుకూ? అంతమాత్రం కనిపెట్టలేక పోయినావు, కోమలాన్ని చూసిఅయినా నేర్చుకోలేకపోయి నావే!"

స్వామి కొంచెం కోపంగా ఊరుకున్నాడు.

"అదుగో అంతలోనే మళ్ళా అలుకా! కాదు స్వామి! కోమలాన్ని నీకు పాఠంచెప్పమని నేనే పంపిం చాను. అప్పటికయినా నీవు ఆలోచించలేకపోయినావు. గ్రహించలేకనే పోయినావుకదా. కోమలం నిన్ను పలుక రించినట్లు నీవు నన్ను అనాడే....."

వాణి సిగ్గుపడి ఆమీద మాటాడలేకపోయింది. ఆతని పెదవులకందకుండా, తనముఖం తిప్పేసుకుంది. స్వామి బల వంతాన ఆమెముఖాన్ని తనవైపుకు తీసుకుని చాలాసేపు ముద్దిడుకున్నాడు.

—ఈల వినపడ్డది. వాణి తటాలున ఆతనిఒడిలో నుంచి లేచి, ఆతని నక్కడే ఉండమని చెప్పి, పరుగెత్తుకుని వెళ్ళింది. మళ్ళా వెంటనే తిరిగివచ్చి, ఆతన్ని కౌగలించి,

"ఇంక నీవు వెళ్ళిపో. మా వార్డెను పిలుస్తూంది. నేను వెళ్ళాలి-" అన్నది.

స్వామి ఆమెను వదలలేకపోయినాడు.

"అబ్బ! వెళ్ళిపో' అని ఆతన్ని ముద్దిడుకుని, 'రేపు నాలుగుగంటలకు న్యూపాలిమర్' అని అక్కడనుంచి గబగబ వెళ్ళిపోయింది.

స్వామి అమితోత్సాహంతో ఒక్కఉదుటున కాంపౌండువాలు దూకి ఈవలకు వచ్చేశాడు.

... ...

—శ్రీమాన్ చాలా ఆశ్చర్యపడ్డాడు. తలుపుతీయడంతోనే శివస్వామి, ఆతనిచాటున ఒదిగి సిగ్గుపడుతూ వాణి, ఆతనిస్టూడియోలో ప్రవేశించారు. స్వామి ఆతన్ని కోపంగా చూసి, '—చేతనయితే వత్సరాజునుకూడా చిత్రించు.' అన్నాడు.

శ్రీమాన్ ఓ నిమిషం ఆతనివంక చూసి, తరువాత ఏదో జ్ఞాపకంవచ్చినవాడిలాగా నవ్వాడు.

"అది చాలా పాతకథ...స్వామి! వత్సరాజును చాలాకాలంక్రిందనే చిత్రించి...చుకొన్నాను. మా సాగరికను నీవు చూడలేదు కాబోలు!"

అని అక్కడనున్న తెర ఆవలకు జరిపాడు. ఎదురుగుండా ఈజెల్ మీద సగము తయారయిన బొమ్మ ఉన్నది. కొంచెం ప్రక్కన నవ్వుతూ కోమలం కూర్చుని ఉన్నది.

"రత్నావళి"

అని నవ్వి శ్రీమాన్ కోమలాన్ని చూపించాడు.

"వత్సరాజు తన్ను చూపించుకున్నాడు."

కోమలం పరుగెత్తుకుని వచ్చింది. వాణి ఆమెను కౌగలించుకున్నది. ఇద్దరూ నవ్వుకున్నారు.

శ్రీమాన్ నవ్వుతూనే 'కోమలం ! టీ పెట్టు. వాళ్ళిద్దరు' - అని స్వామి, వాణినీ కనుసైగతో చూపి - 'కూడా ఉంటారు' అన్నాడు......

వాణి నవ్వుతూ, కోమలంతో కూడా లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

స్వామి దగ్గరనున్న కుర్చీలో కూర్చుని, నవ్వు మొగంతోనే శ్రీమాన్ దగ్గరనుంచి అడిగి తీసుకుని సిగరెట్టు ముట్టించాడు......